

LAKIALOITE 99/2008 vp

Laki opintotukilain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan opintotukeen 50 euron lapsikorotusta.

PERUSTELUT

Vastuullinen väestöpolitiikka edellyttää tarttumista niihin syihin, jotka heikentävät opiskelijoiden mahdollisuuksia lasten hankintaan. Toiveita saada lapsia on tuettava siinä iässä, jossa lastensaanti on vielä mahdollista. Ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut vähitellen ja on nyt 28 vuotta. Yliopisto-opiskelijoilla eli noin kolmasosalla ikäluokasta se on siirtymässä reilusti yli 30 vuoden, mikä lisää lapsenhankintaan liittyviä terveydellisiä ongelmia ja lapsettomuutta. Yli 35-vuotiaiden ensisynnyttäjien määrä on noussut kymmenessä vuodessa lähes 50 prosenttia, kun paras synnytysikä olisi noin 25 vuotta. Maisteriksi valmistutaan keskimäärin 28-vuotiaana. Hyvin koulutetut naiset ovat muita useammin lapsettomia. Lapsiin on aikaa ja varaa liian myöhään. Lasten hankinnan ajoituksella on merkitystä sekä vanhemmille, lapsille että yhteiskunnalle.

Kaksikymppisistä kahden lapsen vanhemmistä peräti 45 % uskoo hankkivansa vielä lisää lapsia, kun taas kolmikymppisistä niin uskoo 22 prosenttia. Tuloksista voidaan päätellä, että mitä myöhemmin perheellistyy, sitä vähemmän

lapsia aiotaan hankkia jatkossa. Siksi on kiireesti tuettava taloudellisia mahdollisuuksia lasten saamiseksi nykyistä nuorempana ja lisättävä myös monilapsisten perheiden tukea. Tulevaisuuden eläkemaksuista ja sosiaaliturvan rahoituksesta selviämiseksi tarvitsemme myös suurperheitä. Uusimman perhebarometrin mukaan nuorena perheellistyneet naiset katsovat, että parhaat yhteiskunnan toimet, joilla edistettäisiin perheellistymistä ja lapsiperheiden hyvinvointia, ovat opintotuen lapsikorotus, perusäitiyspäivärahan korotus työttömien peruspäivärahan suuruiseksi ja lapsilisän huomattava korotus.

Äitiyden mahdollisuutta ei tulisi sitoa liian tiukasti ansioihin. Vanhempainrahan määräytyminen tulotason perusteella ei kannusta lasten hankintaan opintojen aikana. Tavoitteen opiskelun ja perheen paremmasta yhteensovittamisesta pitäisi olla yhtä itsestään selvä kuin työn ja perheen yhteensovittaminen. Kyse on väestöpoliittisesta ongelmasta. Perheen yhteiskunnallinen merkitys on huomattavasti suurempi kuin tämänhetkisistä toimenpiteistä perheiden hyväksi on arvioitavissa. Kyseessä ei ole ainoastaan hy-

vinvointi nyt vaan myös suomalaisen väestön ja kulttuurin tulevaisuus. Suomen vanhushuolto-suhteen ennustetaan olevan Euroopan heikoin vuonna 2020. Väestön ikääntyminen on tulevaisuutemme suurimpia ongelmia. Lapsiperheet ovat yhteiskunnan kannattavin sijoituskohde, sillä panostus lapsiperheisiin turvaa yhteiskunnan kilpailukyyn, jatkuvuuden ja hyvinvoinnin rahoituspuolelta jatkossa.

Opintotuen määrään ei vaikuta se, onko opiskelijalla huollettavia lapsia. Lähtökohtana on ollut, että perheellistymisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat perhepoliittisten tukien kautta hoidettaviksi ja opintotuen tehtävänä on yksilön kouluttautumisen tukeminen. Kuitenkin esimerkiksi työttömyyspäivärahassa otetaan huomioon elatusvelvollisuus, vaikka kyseessä ei ole perhepoliittinen tuki. Tästä periaatteesta tulisi väestöpoliittisista syistä joustaa myös opiskelijoiden kohdalla ja tukea perheellisiä opiskelijoita korottamalla opintorahaa.

Opintotukea saavia naisia on vuosittain noin 170 000. 19—34-vuotiaista opiskelijanaisista noin 8 prosentilla on lapsia, eli elatusvelvollisia opiskelijanaisia on karkeasti arvioiden 13 000. Elatusvelvollisista miesopiskelijoista ei ole lukuja, mutta voidaan arvioida, että 5 prosentilla on lapsia. Opintotukea saavia miehiä on vuosittain noin 125 000, joten elatusvelvollisia heistä on noin 6 000. Tukikuukausia käytetään vuodessa kymmenkunta. Jos 20 000 opiskelijavanhempaa saisi tukeensa ehdotetun korotuksen, kustannukset olisivat vuositasolla noin 10 miljoonaa euroa.

Aloite on osa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 11 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1388/2007, uusi 5 kohta seuraavasti:

11 §

Opintorahan määrä

Jollei 3 tai 4 momentista taikka 17, 19 tai 20—22 §:stä muuta johdu, opintorahan määrä kuukaudessa on:

5) elatusvelvolliselle opiskelijalle korkeakoulussa 348 euroa ja muussa oppilaitoksessa 296 euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2008

Leena Rauhala /kd
Päivi Räsänen /kd
Bjarne Kallis /kd
Kari Kärkkäinen /kd

Tarja Tallqvist /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sari Palm /kd